

Ustawa inwestycyjna – nowe instytucje planowania przestrzennego w gminach

W obliczu przedłużających się prac nad projektem Kodeksu urbanistyczno-budowlanego, Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa zdecydowało się w kilku ustawach okołokodeksowych wprowadzić najpilniejsze zdaniem resortu rozwiązania pierwotnie planowane w kodeksie. Projektowana ustawa inwestycyjna nowelizuje liczne akty prawne, m.in. ustawę o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, wprowadzając nowe instytucje prawne, które w ocenie resortu mają usprawnić proces inwestycyjno-budowlany oraz zwiększyć ład przestrzenny w gminach.

■ ■ ■ | DZP
więcej niż prawo

JERZY SAWICKI

senior associate
w Praktyce Infrastruktury
i Energetyki Domański
Zakrzewski Palinka

**WERONIKA
SAWIK**

associate w Praktyce
Infrastruktury
i Energetyki Domański
Zakrzewski Palinka

Pod koniec września br. Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa (dalej: MIB) zaprezentowało projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z uproszczeniem procesu inwestycyjno-budowlanego (dalej: projekt ustawy inwestycyjnej). Jest ona pokłosiem konsultacji społecznych projektu Kodeksu urbanistyczno-budowlanego (dalej: projekt KUB).

Poniżej przedstawiamy najważniejsze zmiany, jakie projekt ustawy inwestycyjnej (w wersji na dzień wystąpienia GSIA do druku) wprowadza w obszarze planowania i zagospodarowania przestrzennego na poziomie gmin.

Przyspieszone procedury planistyczne

Projektowane przepisy mają umożliwić radzie gminy jednoczesne przeprowadzenie procedury uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz modyfikacji studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Powyższa zmiana znacznie przyspieszy procedurę planistyczną w sytuacji, gdy ustalenia planu miejscowego nie wpisują się w założenia istniejącego studium i wymagają jego nowelizacji. Zgodnie z projektowanymi przepisami cała ta procedura będzie mogła zostać dokonana w ramach jednego postępowania. Obecnie konieczne jest prowadzenie

dwóch odrębnych czasochłonnnych postępowań.

Odświeżona decyzja o warunkach zabudowy

Projekt ustawy inwestycyjnej wiele uwagi poświęca decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (dalej: decyzja WZ). Ta bowiem wciąż odgrywa decydującą rolę w kształtowaniu porządku przestrzennego w Polsce, ponieważ jedynie 30% powierzchni naszego kraju jest pokryta planami miejscowymi.

Po pierwsze decyzja WZ staje się na wzór innych decyzji administracyjnych regulujących proces budowlany decyzją czasową o określonym, dwuletnim okresie obowiązywania. W tym czasie inwestor może na podstawie decyzji WZ wystąpić o pozwolenie na budowę. Jeżeli w tym okresie to nie nastąpi – decyzja WZ wygaśnie z mocy prawa. Powyższa zmiana uwzględni dynamikę procesów inwestycyjnych i ma za zadanie powiązać treść decyzji WZ z aktualnym stanem prawnym i faktycznym w otoczeniu planowanej inwestycji. Ponadto projekt ustawy inwestycyjnej precyzuje przesłanki wydania decyzji WZ, m.in. zasadę dobrego sąsiedztwa oraz obszar analizowany, co ma zapewnić większą spójność pomiędzy planowaną inwestycją a aktualnym sposobem zagospodarowania jej bezpośredniego otoczenia. Zgodnie z projektem ustawy inwestycyjnej **wydawanie decyzji WZ ma zostać ograniczo-**

ne – co do zasady – do obszarów zurbanizowanych wyznaczonych w studium. Projekt ustawy inwestycyjnej definiuje obszar zurbanizowany jako zwarty układ przestrzenny określony na podstawie istniejącego stanu zagospodarowania, składający się z obszarów o skupionej zabudowie oraz terenów służących obsłudze tych obszarów i powiązanych z nimi przestrzennie. Wyznaczenie obszarów zurbanizowanych ma przede wszystkim zapobiegać rozlewaniu się zabudowy poza granice miast, na tereny niezagospodarowane. Tym samym projekt ustawy inwestycyjnej daje gminom realne narzędzie do decydowania o kierunkach i intensywności rozwoju przestrzennego na terenie gminy.

Z perspektywy samorządów istotną zmianą stanowić będzie także **wydłużenie maksymalnego okresu zawieszenia postępowania w przedmiocie wydania decyzji WZ z 9 do 18 miesięcy w przypadku równoczesnego wszczęcia procedury uchwalenia planu miejscowego**. Dłuższy okres zawieszenia ma podkreślić prymat planów miejscowych nad decyzjami WZ oraz umożliwić gminom spójne i kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni w drodze planów miejscowych, a nie jednostkowych decyzji WZ.

Obszary zorganizowanego inwestowania

Projekt ustawy inwestycyjnej przewiduje także wprowadzenie nowego instrumentu planistycznego, którym będzie obszar zorganizowanego inwestowania (dalej: OZI). Rozwiązanie to umożliwi gminom realizację większych przedsięwzięć inwestycyjnych dzięki ścisłej współpracy gminy z inwestorami zainteresowanymi udziałem w danym przedsięwzięciu. **Projekt ustawy inwestycyjnej mocno akcentuje element współpracy inwestorów jako element konstytutywny OZI. Współpraca inwestorów dotyczy w szczególności projektowania poszczególnych inwestycji i ich powiązań oraz podziału zadań w zakresie realizacji oraz finansowania inwestycji.** Co istotne, OZI może również obejmować inwestycję celu publicznego, dzięki czemu partnerami w ramach OZI będą nie tylko inwestorzy prywatni, ale także publiczni. OZI będzie zatem przejawem swoistego partnerstwa publiczno-prywatnego na etapie planistycznym procesu inwestycyjnego, czego obowiązujące przepisy w istocie nie przewidują.

Teren, który ma objąć OZI, musi znajdować się na obszarze zurbanizowanym o niewykształ-

conej strukturze funkcjonalno-przestrzennej albo wymagającym zmiany struktury funkcjonalno-przestrzennej. Ponadto OZI mogą być wyznaczone w ramach lokalizacji inwestycji mieszkaniowych na nieruchomościach oddanych w użytkowanie wieczyste lub sprzedanych przez Krajowy Zasób Nieruchomości (dalej: KNZ). OZI może także służyć realizacji przedsięwzięć zawartych w gminnym programie rewitalizacji i objąć swym zakresem obszar rewitalizacji albo jego część. Gminie (lub KZN, jeśli OZI wyznaczono na wniosek prezesa KZN) będzie przysługiwać prawo pierwokupu nieruchomości gruntowych oraz budynkowych znajdujących się na OZI.

Plan regulacyjny

Pierwszym krokiem ustanowienia OZI jest uchwalenie przez radę gminy planu regulacyjnego, który będzie nowym aktem prawa miejscowego.

Plan regulacyjny określi przeznaczenie terenu, lokalizację inwestycji celu publicznego oraz sposoby zagospodarowania i warunków zabudowy OZI. Co do zasady uchwalanie planu regulacyjnego jest zadaniem własnym gminy, jednak za zgodą wyrażoną w formie uchwały rada gminy może powyższe uprawnienie przekazać wojewodzie. Będzie to możliwe m.in. w przypadku inwestycji mieszkaniowych realizowanych na nieruchomościach pochodzących z KNZ.

Co istotne, projekt ustawy inwestycyjnej zakłada, że **postanowienia planu regulacyjnego będą mogły być sprzeczne z ustaleniami obowiązującego planu miejscowego i studium. Ponadto skutkiem uchwalenia planu regulacyjnego ma być wygaśnięcie mocy prawa decyzji WZ wydanych dla nieruchomości objętych OZI.** Projekt planu może przygotować inwestor lub

prezes KZN (dla nieruchomości Skarbu Państwa przeznaczonych na cele mieszkaniowe), ponosząc związane z tym koszty, co istotnie odciąży budżety gminne. Projekt planu regulacyjnego podlega konsultacjom i opiniowaniu. Głos decydujący co do finalnego kształtu planu regulacyjnego zachowuje rada gminy, która przyjmuje go w drodze uchwały (chyba że tę kompetencję przekazała wojewodzie).

Umowa urbanistyczna

Po wejściu w życie planu regulacyjnego gmina będzie nawiązywać współpracę z konkretnymi inwestorami zainteresowanymi wspólnym przedsięwzięciem. W tym celu gmina będzie zawierać z inwestorami oraz innymi zainteresowanymi podmiotami umowę urbanistyczną, określającą zasady integracji działań inwestycyjnych objętych planem regulacyjnym, a także podział kosztów ich realizacji. **Umowa urbanistyczna może także określać obowiązki poszczególnych inwestorów związane z realizacją inwestycji celu publicznego w ramach OZI, np. zwrot przez inwestora na rzecz gminy części lub całości poniesionych kosztów.**

Umowa urbanistyczna ma być elastycznym mechanizmem o charakterze kontraktowym, który pozwoli ustalić zasady finansowania inwestycji, przypisać poszczególnym podmiotom (zarówno publicznym, jak i prywatnym) konkretne zadania, a także określić zasady odpowiedzialności (np. w formie kar umownych za nienależyte wykonania zobowiązań określonych w umowie urbanistycznej). **Zawarcie umowy urbanistycznej skutkować będzie zwolnieniem inwestora z opłaty adiacenckiej i planistycznej.**

Zintegrowane pozwolenie na budowę

Jeżeli realizacja inwestycji na terenie OZI wymagać będzie uprzedniego uzyskania decyzji środowiskowej, **powinna ona zostać wydana w terminie 60 dni od złożenia kompletnego wniosku.** Zawinione naruszenie tego terminu przez właściwy organ skutkować będzie nałożeniem na ten organ kary w wysokości 500 zł za każdy dzień zwłoki.

W celu realizacji inwestycji na terenie OZI właściwy organ będzie **wydawać zintegrowane pozwolenie na budowę zawierające w ramach jednej decyzji wszystkie rozstrzygnięcia niezbędne do rozpoczęcia i wykonywania robót budowlanych, m.in. w zakresie podziału i scalenia nieruchomości oraz usunięcia drzew i krzewów znajdujących się na nieruchomości.** Jest to model dobrze znany z obowiązujących specustaw branżowych, np. w przypadku zezwolenia na realizację inwestycji drogowej.

Podsumowanie

Projekt ustawy inwestycyjnej jest namiastką zapowiadanego od dawna kodeksu urbanistyczno – budowlanego. Wpisuje się też w widoczny od dłuższego czasu trend punktowego usprawniania procesu inwestycyjno-budowlanego w Polsce w odniesieniu do wybranych instytucji prawnych lub branż.

Projekt zawiera nowe rozwiązania, które mają szansę rzeczywiście przyspieszyć inwestycje. W szczególności dotyczyć to będzie większych zamierzeń inwestycyjnych, które będą realizowane na podstawie nowych innowacyjnych instrumentów planistycznych, takich jak plan regulacyjny oraz OZI.

Projekt ustawy inwestycyjnej zmienia dotychczasowy paradygmat planowania przestrzennego, dopuszczając i formalizując zasady współpracy samorządu z inwestorami na etapie planistycznego przygotowania inwestycji. Przejawem partnerstwa samorządu z inwestorami będzie ścisła współpraca stron przy sporządzaniu planu regulacyjnego oraz zawieranie umów urbanistycznych.

Finalny projekt ustawy, który trafi pod obrady Sejmu, poznamy po zakończeniu przez MIB ewaluacji wyników konsultacji publicznych. W ramach konsultacji publicznych zgłoszono ponad 800 uwag do projektu. Zdecydowana ich większość dotyczy decyzji WZ, które odgrywają i w dającej się przewidzieć przyszłości dalej będą odgrywać ważną rolę w kształtowaniu ładu przestrzennego w Polsce. ■

